

Współcześnie obserwuje się zwiększenie zainteresowania tematyką dotyczącą prawidłowego odżywiania oraz wzrost liczby osób zwracających uwagę na jakość spożywanych posiłków. Przestrzeganie zasad prawidłowego żywienia może jednak przybierać skrajne formy m.in. takie, jak ortoreksja psychiczna, czyli patologiczna obsesja na punkcie prawidłowego żywienia. Osoby wykazujące objawy ortoreksji psychicznej eliminują ze swojej diety produkty spożywcze, które postrzegane są przez nich jako niezdrowe. Ortoreksja psychiczna wiąże się również z istnieniem przekonania o tym, że spożywane produkty wpływają na poziom jakości życia. Stosowanie selektywnej diety może prowadzić do niedożywienia i utraty masy ciała. Ponadto można zaobserwować problemy z układem pokarmowym, zaburzenia hormonalne, nadciśnienie tętnicze oraz choroby serca. Stopniowo dochodzi do obniżenia jakości życia oraz izolacji społecznej. Poza tym nieleczona ortoreksja psychiczna może prowadzić nawet do śmierci. Pomimo zwiększającego się zainteresowania brakuje wystarczającej ilości danych dotyczących rozwoju, objawów, uwarunkowań oraz skali występowania ortoreksji psychicznej. Ponadto do tej pory nie została ona uwzględniona w klasyfikacji chorób i zaburzeń psychicznych (DSM-5) jako samodzielna jednostka chorobowa z powodu braku solidnych danych empirycznych wymaganych do właściwego rozpoznania diagnostycznego. Trudności kwalifikacyjne i diagnostyczne ortoreksji psychicznej wynikają ze współistnienia objawów tego zaburzenia w ramach innych zespołów chorobowych. Dotychczasowe badania koncentrowały się głównie na psychospołecznych aspektach ortoreksji psychicznej, z niewielką uwagą poświęconą sposobie żywienia i stanie odżywienia. Ponadto w świetle najnowszych badań najczęściej stosowany kwestionariusz ORTO-15 nie jest satysfakcjonującym narzędziem badawczym, zatem istnieje potrzeba prowadzenia prac, w wyniku których powstanie lepsze narzędzie.

Celem naukowym projektu jest oszacowanie występowania objawów ortoreksji psychicznej w grupie młodych osób, a następnie ocena zachowań żywieniowych osób wykazujących objawy ortoreksji psychicznej, charakterystyka tych osób z uwzględnieniem postaw względem zdrowia i żywienia, zadowolenia z własnego ciała, wiedzy żywieniowej oraz cech socjodemograficznych. Ponadto celem projektu jest opracowanie narzędzia badawczego do pomiaru objawów ortoreksji psychicznej oraz jego walidacja.

Badania obejmują grupę 2100 osób w wieku 16-35 lat, w tym uczniów szkół średnich zlokalizowanych na terenie Warszawy oraz studentów z ośmiu uczelni zlokalizowanych w pięciu województwach, tj. pomorskim, warmińsko-mazurskim, mazowieckim, lubelskim oraz małopolskim. Badania będą realizowane metodą ankiety audytoryjnej i metodą bieżącego notowania, a także za pomocą metod antropometrycznych.

W projekcie uwzględniono 5 zadań badawczych, a mianowicie: 1/ Ocenę występowania objawów ortoreksji psychicznej w grupie osób w wieku 18-35 lat oraz ich związku z postawami względem zdrowia, percepcją własnej sylwetki oraz kierunkiem studiów; 2/ Identyfikację wzorów zachowań żywieniowych w grupie osób w wieku 18-35 lat i ich związku z występowaniem objawów ortoreksji psychicznej; 3/ Ocenę związku między wiedzą żywieniową osób w wieku 18-35 lat oraz występowaniem objawów ortoreksji psychicznej w ujęciu dynamicznym, tj. na początku i na końcu studiów; 4/ Opracowanie narzędzia badawczego do pomiaru objawów ortoreksji psychicznej oraz jego walidacja; oraz 5/ Ocenę sposobu żywienia i stanu odżywienia osób w wieku 16-35 lat z uwzględnieniem występowania objawów ortoreksji psychicznej.

Projekt zakłada uzyskanie niezbędnych informacji umożliwiających uzupełnienie dotychczasowej wiedzy na temat ortoreksji psychicznej, a jego nowatorski charakter wynika przede wszystkim z uwzględnienia w ocenie żywieniowej osób z objawami ortoreksji psychicznej wzorów zachowań żywieniowych, a nie pojedynczych produktów żywnościowych; wykorzystania badania panelowego, co pozwala na obserwację zmian w występowaniu objawów ortoreksji psychicznej w zachowaniach żywieniowych, które dokonują się pod wpływem wiedzy żywieniowej zdobywanej w trakcie trwania studiów; oceny sposobu żywienia oraz stanu odżywienia osób z objawami ortoreksji psychicznej, a zwłaszcza oceny składu ciała. Kompleksowa ocena sposobu żywienia i stanu odżywienia badanych osób z jednoczesnym zdiagnozowaniem innych parametrów wykazujących powiązanie z występowaniem objawów ortoreksji psychicznej, a także opracowanie nowego narzędzia do pomiaru objawów ortoreksji psychicznej stanowić będzie istotny wkład w dotychczasową wiedzę o specyfice tego zaburzenia i badania z tego zakresu.